

Výskumný ústav detskej
psychológie a patopsychológie

O VIDEOHRÁCH VO VZDELÁVANÍ

Mgr. Michal Božík
VÚDPaP, Bratislava 2020

O videohrách vo vzdelávaní

Mgr. Michal Božík, psychológ venujúci sa oblasti videohier vo vzdelávaní

Úvod

Súčasná krízová situácia nás všetkých, rodičov, učiteľov, deti, zaskočila maximálne nepripravených. Školský systém nebol pripravený na okamžité prepnutie do online režimu, celoplošne a na dlhú dobu. Takáto kríza dáva ale aj príležitosť posunúť sa vo vzdelávaní smerom k väčšej kreativite, inovatívnym metódam a netradičným spôsobom učenia. Takouto špecifickou formou vzdelávania je aj využitie videohier (ale aj iných hier, napr. stolových). Videohry majú svoje špecifiká, ktoré treba zvážiť pri ich využití, ale ak sa na ne pozrieme bez predsudkov (ktoré mnohí ľudia na Slovensku stále majú), vieme ich využiť nielen ako nástroj na oddych, ale aj na aktívne učenie.

Špecifiká využitia videohier vo vzdelávaní

1. Videohry sú špecifické svojou interaktivitou a okamžitou spätnou väzbou. Okamžitá spätná väzba veľmi zrýchľuje efekt učenia - chyby sú rýchlo identifikované a dieťa ich môže napraviť. Interaktivita zvyšuje efekt učenia, pretože dieťa nielen prijíma informácie, ale ich musí aktívne pretvárať a reagovať na vzniknuté situácie.
2. Hry takisto umožňujú učiť sa pomocou konania a tvorenia. Videohra je vo svojej podstate súborom problémov, ktoré pred hráča stavia - na rozdiel od množstva bežných situácií v škole, sú tieto problémy väčšinou vysoko komplexné. Preto sú témy, ktoré sa dieťa pomocou videohry učí, multidisciplinárne. Ak hrá napr. strategickú hru, rieši naraz ekonomiu, geografiu, diplomáciu, dejepis, a ak je hra v angličtine tak aj cudzí jazyk.
3. V neposlednom rade, keď predstavíme dieťaťu problém cez hru, jeho motivácia hrať sa (a učiť sa) je väčšinou vnútorná (je to zaujímavé, nové, teší sa na hranie) na rozdiel od často vonkajšej motivácie (známky, to že poteší rodičov/ učiteľov, to že dostane odmenu).
4. Učenie pomocou hier je vysoko kontextualizované - dieťa sa dozvedá informácie o konkrétnej téme tak, že je do nej úplne ponorené (napr. stotožňuje sa s postavou, za ktorú hrá).
5. Pomocou hier si deti zlepšujú množstvo schopností:
 - A) od intelektuálnych ako sú myslenie, pamäť, pozornosť alebo schopnosť riešiť problémy;
 - B) cez sociálne zručnosti ako sú komunikácia alebo spolupráca;

C) emocionálne ako empatia alebo citlivosť;

D) až po morálny rozvoj - hry, ktoré deti naučia o tom, aká je vojna hrozná, alebo také, ktoré hovoria o témach ako šikana, diktatúry atď.

6. Hry veria rozvíjať aj poznanie v tradičnom zmysle - najmä v disciplínach, ktoré nie sú seba referenčné - vedecké disciplíny ako napr. Geografia, Dejepis alebo Biológia.

Ako využiť hry čo najefektívnejšie

Základné charakteristiky už vieme. Ako ale nadizajnovať celú situáciu tak, aby bola pre dieťa čo najprínosnejšia?

1. Zaujímajte sa o to, čo dieťa hrá a vyberajte spolu s ním najzaujímavejšie situácie v konkrétnych hrách.
2. Dajte dieťaťu do rúk hru, spolu s úlohou - (napr. ak sa hrá hru z prostredia prvej svetovej vojny, po tom, ako sa bude hodinu hrať, nech ďalšiu hodinu pozerá dokumentárny film s touto tematikou a následne nech si niečo naštuduje na wikipédii a napíše esej, čo si tej konkrétnej situácii/ téme myslí. Buďte čo najkonkrétnejší - úlohy môžu byť rôzne, aj kreatívnejšie, toto je len príklad).
3. Diskutujte s deťmi o tom, čo sa hrajú. Ak je to možné, nebojme sa zahrať spolu s nimi, nebojme sa nechať si vysvetliť od nich, prečo je hra pre nich dôležitá.
4. Neberme deťom všetku radosť z hrania - videohra vie byť najužitočnejšia na vzdelávanie vtedy, ak dieťa baví - neprežeňte to s úlohami a nenúťme deti do hier, ktoré ich nezaujímajú a nebavia. Učenie sa (najmä faktov a konkrétnych vecí, tak ako v škole) má byť nad rámec samotného hrania. Nezabúdajme, že hranie samotné ako činnosť rozvíja mnohé zručnosti (aj keď nie vždy rozvíja aj poznanie, zručnosti rozvíja takmer vždy).
5. Písal som doteraz najmä o videohrách, ale vieme využiť aj veľa kvalitných stolových a iných hier.

Zoznam hier na jednotlivé predmety nájdete na stránke <https://vlcata.sk/ucim-online/>. Okrem odporúčaní hier a ich recenzií na tejto stránke nájdete aj články o hrách, materiály na online učenie a ďalšiu pomoc pri online učení.

Podrobnejšie píšem o tom, prečo a ako pracovať s hrami vo vzdelávaní v mojom blogu, kde nájdete tiež dlhý zoznam hier, zoradený podľa oblastí, ktoré rozvíjajú <https://dennikn.sk/blog/1692272/videohry-vo-vzdelavani/>

